MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 147

F. SCOTT FITZGERALD

BENJAMIN BUTTON'IN TUHAF HİKÂYESİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
BÜLENT O. DOĞAN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

F. SCOTT FITZGERALD
BENJAMIN BUTTON'IN TUHAF HİKÂYESİ

ÖZGÜN ADI
THE CURIOUS CASE OF BENJAMIN BUTTON

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MEHMET CELEP

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM MART 2020, İSTANBUL

ISBN 978-625-7070-14-0

BASKI: DÖRTEL MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Zafer Mah. 147. Sokak 9-13A Esenyurt İstanbul
Tel. (0212) 565 11 66 Sertifika No: 40970

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: BÜLENT O. DOĞAN

1975 İskenderun doğumludur. İÜ İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu olan Bülent O. Doğan 1996 yılından bu yana çevirmenlik ve editörlükle uğraşmaktadır. Edebiyatın yanı sıra edebiyat teorisi, felsefe, siyaset, iktisat gibi alanlarda da çok sayıda çevirisi yayımlanmıştır. 2000 sonrasında Metis Yayınları, Sel Yayıncılık, Bilgi Üni. Yay. gibi yayınevlerinde editörlük faaliyeti yürütmüştür. 2003'ten itibaren kitap çevirmenlerinin örgütlenmesine yönelik çalışmalara katılmış, 2006'da kurucu üyeleri arasında yer aldığı Çevirmenler Meslek Birliği'nin (Çevbir) çeşitli idari kademelerinde görev yapmış, meslek içi eğitim kapsamında çeviri atölyeleri düzenlemiştir.

Modern
Klasikler
Dizisi - 147

F. Scott Fitzgerald

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi

İngilizce aslından
çeviren: Bülent O. Doğan

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

1

1860 gibi eski bir tarihte bebeklerin evde doğması uygun görülürdü. Günümüzde ise, bana anlatıldığı kadarıyla, yüce tıp tanrıları yumurcakların ilk çığlıklarının bir hastanenin, hatta mümkünse son moda bir hastanenin narkozlu havasında duyulmasına karar vermişler. Bu yüzden genç Bay Roger Button ile eşi Bayan Button, 1860 yılında bir yaz günü ilk bebeklerinin bir hastanede doğmasına karar verdiklerinde modanın elli yıl ilerisine geçmişlerdi. Bu tarihsel sapmanın birazdan anlatacağım hayret verici hikâyeyle herhangi bir ilgisinin olup olmadığı ise hiçbir zaman bilinemeyecek.

Ben sadece size neler olduğunu anlatacağım. Karar verme işini size bırakıyorum.

Roger Button ile eşi İç Savaş'tan evvel Baltimore'da hem sosyal hem mali bakımdan kıskanılacak bir konumdaydı. Bu Aile ya da Şu Aile'yle akrabalıkları olması, her Güneylinin bildiği üzere, Konfederasyon'un epeyce bir kısmını işgal eden devasa asiller tabakasına üyelik hakkı veriyordu onlara. Bebek sahibi olmak denen o eski güzel âdet konusundaki ilk deneyimleriydi – Bay Button da haliyle gergindi. Çocuğun oğlan olmasını istiyordu ki onu

Connecticut'taki Yale Üniversitesi'ne gönderebilsin. Bay Button'ın kendisi de bu kurumda geçirdiği dört yıl boyunca "Manşet" lakabıyla anılmıştı.

O büyük olayla kutsanacak olan eylül sabahı Bay Button saat altıda uyandığında gergindi. Giyindi, boyunbağını kusursuz görünsün diye son bir kez düzeltti, Baltimore sokaklarından hastaneye doğru aceleyle yürümeye koyuldu. Gece karanlığının bağrından yeni bir yaşamın doğup doğmadığını saptamaya gidiyordu.

Maryland Bayanlar ve Baylar Özel Hastanesi'ne yaklaşık yüz metre kala, Bay Button aile hekimi Doktor Keene'yi hastanenin önündeki merdivenlerden inerken gördü. Doktor, yazılı olmayan etik kurallarına göre her meslektaşının yapması gerektiği gibi elini yıkıyormuşçasına avuçlarını birbirine sürtüyordu.

Roger Button ve Ortakları Toptan Hırdavat şirketinin başkanı Bay Roger Button, o ihtişamlı dönemde Güneyli bir beyefendiden beklenmeyecek bir şekilde soğukkanlılığını yitirerek Doktor Keene'ye doğru koşmaya başladı. "Doktor Keene!" diye seslendi. "Ah, Doktor Keene!"

Doktor onun sesini duydu, etrafına baktı, sonra da durup beklemeye başladı. Bay Button yaklaştıkça doktorun haşin ama iyileştirici yüzüne tuhaf bir ifade yerleşiyordu.

Soluk soluğa gelen Bay Button, "Ne oldu?" diye sordu. "Kız mı oğlan mı? Karım nasıl? Oğlan mı? Hangisi peki? Ne..."

"Toplayın kendinizi!" dedi Doktor Keene sert bir sesle. Biraz sinirli görünüyordu.

"Çocuk doğdu mu?" diye sordu Bay Button yalvarırcasına.

Doktor Keene kaşlarını çattı. "Doğdu tabii, yani sanırım... Bir bakıma doğdu." Tekrar Bay Button'a tuhaf bir bakış fırlattı.

"Karıma bir şey oldu mu?"

"Hayır."

"Peki kız mı, oğlan mı?"

"Ne bu şimdi!" diye haykırdı bu sefer tam manasıyla sinirden köpüren Doktor Keene. "Gidip kendinizin bakmanızı istemek zorundayım. Ne rezalet!" Son sözcüğü neredeyse tek bir hece halinde söyledikten sonra başını başka tarafa çevirip mırıldanarak devam etti: "Böyle bir olayın mesleki şöhretime bir katkısının olacağını mı sanıyorsunuz? Bir daha olursa mahvolurum – kim olsa mahvolur."

"Sorun nedir?" diye sordu Bay Button şaşkınlıkla. "Üçüz mü yoksa?"

"Hayır, üçüz değil!" diye kestirip attı doktor. "Ayrıca bir zahmet gidip kendiniz görünüz. Bir de başka doktor bulunuz. Sizi bu dünyaya ben getirdim delikanlı, kırk yıldır da ailenizin doktoruyum, ama sizinle alışverişim olmaz artık! Sizi ya da akrabalarınızdan herhangi birini görmek istemiyorum bir daha! Elveda!"

Sonra sert bir hareketle arkasını döndü, tek bir söz daha söylemeden kaldırımın kenarında bekleyen faytonuna bindi, büyük bir ciddiyetle uzaklaştı.

Bay Button kaldırımda kalakaldı. Sersemlemişti, tepeden tırnağa tir tir titriyordu. Hangi korkunç talihsizlik gelmişti başına? Maryland Bayanlar ve Baylar Özel Hastanesi'ne girme arzusunu yitirivermişti işte – ancak bir dakika kadar sonra, o da büyük bir güçlükle adım atabildi, kendini zorlayarak basamakları çıkıp ön kapıdan içeri girdi.

Donuk bir ışıltıyla aydınlanmaya başlayan kasvetli lobideki masanın arkasında bir hemşire oturuyordu. Bay Button utancını bastırmaya çalışarak ona yaklaştı.

"Günaydın," dedi hoş bir gülümsemeyle başını kaldıran hemşire.

"Günaydın. Ben... ben Bay Button'ım."

Bu sözler üzerine kızın yüzünde korkunç bir dehşet ifadesi belirdi. Lobiden kaçmak ister gibi ayağa fırladı, ama büyük bir zorlukla tuttu kendini.

"Çocuğumu görmek istiyorum," dedi Bay Button.

Hemşire küçük bir çığlık attı. "Ah... elbette!" dedi adeta şuursuzca. "Yukarıda. Hemen yukarıda. Yukarı... çıkın!"

Ecel terleri dökmekte olan Bay Button, hemşirenin işaret ettiği yöne doğru tereddütle ilerleyip ikinci katın merdivenlerini çıkmaya başladı. Bir üst kattaki koridorda başka bir hemşire ona doğru yaklaştı. Bu seferkinin elinde metal bir leğen vardı. "Ben Bay Button'ım," dedi konuşmak için kendini epeyce zorlayarak. "Çocuğumu görmek..."

Tonk! Leğen yere çarpıp merdivenlere doğru yuvarlandı. Tonk! Tonk! Bu beyefendinin yarattığı genel dehşet havasından payını almış gibi ritmik bir inişe başladı leğen.

"Çocuğumu görmek istiyorum!" diye adeta haykırdı Bay Button. Dizlerinin bağı çözülmek üzereydi.

Tonk! Leğen birinci kata ulaştı. Hemşire nihayet kendini toplamayı başardıktan sonra, denetleme gereği duymadığı bir küçümsemeyle bakışlarını Bay Button'ın üzerine dikti.

"Pekâlâ, Bay Button," dedi kısık sesle. "Nasıl isterseniz! Fakat bunun bizi sabah sabah düşürdüğü hali bir *bilseydiniz!* Tam bir rezalet! Hastanenin namını koruması nasıl mümkün olabilir böyle bir..."

"Çabuk olun!" dedi Bay Button kısılmış sesiyle. "Artık dayanamıyorum."

"O halde şöyle buyurun, Bay Button."

Adam adeta sürüklenerek hemşireyi takip etti. Uzun koridorun sonunda, çeşit çeşit ağlama ve viyaklamaların

sürüp gittiği bir odaya vardılar – hatta bu odaya daha sonra sağlıkçılar tarafından "ağlama odası" adı takılmıştı. İçeri girdiler. Ortası boş bırakılmış odanın duvar diplerine beş altı tane beyaz cilalı, sallanan beşik yerleştirilmişti; her birinin baş kısmına bir etiket takılıydı.

"Pekâlâ," dedi kendini boğulmak üzereymiş gibi hisseden Bay Button. "Hangisi benim?"

"Şuradaki!" dedi hemşire.

Bay Button'ın gözleri hemşirenin işaret eden parmağını takip edince şu manzarayla karşılaştı: Kalın ve yumuşak beyaz bir battaniyeye sarılıp beşiklerden birine sıkış tıkış konulmuş, yetmiş yaşlarında görünen yaşlı bir adam. Seyrek saçları neredeyse bembeyazdı, çenesinden duman rengi uzun bir sakal sarkıyor, pencereden gelen meltemin etkisiyle gülünç bir şekilde ileri geri dalgalanıyordu. Başını kaldırıp Bay Button'a baktı. Fersiz ve zayıf gözlerinde şaşkın ve meraklı bir ifade vardı.

"Ben mi delirdim?" diye kükredi Bay Button. Hissettiği dehşetin yerini öfke almıştı. "Yoksa aptalca bir hastane şakası mı bu?"

"Bize hiç de şaka gibi görünmedi," diye ciddiyetle yanıtladı hemşire. "Sizin delirip delirmediğinizi bilmiyorum – ama bu kesinlikle sizin çocuğunuz."

Bay Button'ın alnındaki soğuk terler iki kat çoğaldı. Gözlerini kapattı, biraz bekleyip tekrar açtı. Hayır, yanılmıyordu –karşısında yetmişlik bir adam vardı– yetmişlik bir *bebek*, içine gömüldüğü karyolanın yanlarından ayakları dışarı taşan bir bebek.

Yaşlı adam dingin bir ifadeyle önce ona, sonra hemşireye baktıktan sonra aniden çatlak ve kısık bir sesle, "Sen babam mısın?" diye sordu.

Bay Button ve hemşire öyle irkildiler ki neredeyse havaya sıçrayacaklardı.

"Şayet babamsan," diye mızıklandı ihtiyar, "beni buradan çıkarabilirsen iyi olur, ya da en azından bana şöyle rahat bir sallanan sandalye vermelerini söyleyiver."

Artık aklını oynatacak gibi olan Bay Botton, "Nereden çıktın sen Tanrı aşkına? Kimsin sen?" diye patladı sonunda.

"*Tam olarak* kim olduğumu söyleyemem," diye yanıtladı mızmız ihtiyar, "çünkü daha doğalı birkaç saat oldu... ama soyadımın Button olduğunu kesinlikle biliyorum."

"Yalan! Sen bir sahtekârsın!"

Yaşlı adam bıkkın bir ifadeyle hemşireye döndü. "Yeni doğmuş bir çocuğu ne kadar da hoş karşılıyor," diye şikâyet etti cılız bir sesle. "Yanıldığını söylesene şuna, neden susuyorsun?"

"Yanılıyorsunuz, Bay Button," dedi hemşire ciddiyetle. "Bu sizin çocuğunuz ve onu en iyi şekilde yetiştirmek sizin sorumluluğunuzda. Gün içinde ilk fırsat bulduğunuzda onu eve götürmenizi rica edeceğiz sizden."

"Eve mi?" diye tekrarladı kulaklarına inanamayan Bay Button.

"Evet, burada kalmasına izin veremeyiz. Bu mümkün değil, görmüyor musunuz?"

"Çok memnun olurum," diye sızlandı yaşlı adam. "Burası düşük beklentili afacanlara uygun bir yer olabilir, ama ben tüm bu ciyaklamalar ve ulumalar yüzünden bir damla uyku uyuyamadım. Yiyecek bir şeyler istediğimde" –bu noktada yükselen sesi artık bir isyan havasındaydı– "bana bir şişe süt getirdiler!"

Oğlunun yanındaki bir sandalyeye çöken Bay Button, yüzünü ellerinin arasına sakladı. "Yüce Tanrım!" diye mırıldandı dehşet içinde. "İnsanlar ne der? Ne yapacağım ben şimdi?"

"Onu eve götürmelisiniz," diye üsteledi hemşire, "hem de derhal!"

Istırap içindeki adamın gözlerinin önünde korkunç netlikte acayip bir manzara belirdi – bu dehşet uyandırıcı hortlak yanında yürürken şehrin kalabalık caddelerinden geçiyordu.

"Yapamam. Yapamam," diye inledi.

İnsanlar onu durdurup konuşmak isteyeceklerdi, ne diyecekti onlara? Bu şeyi, bu yetmişlik adamı onlarla tanıştırmak zorunda kalacaktı: "Bu benim oğlum, daha bu sabah erken saatlerde doğdu." Ondan sonra yaşlı adam battaniyesine sarınacaktı, insan kaynayan mağazaların ve köle pazarının önünden geçeceklerdi –Bay Button'ın bir an gözü döndü, oğlunun siyah olması için neler vermezdi– ayrıca yerleşim bölgesindeki lüks evlerin yanından, huzurevinin önünden...

"Haydi! Toplayın kendinizi," diye emretti hemşire.

"Bana bakın," dedi yaşlı adam birdenbire. "Eve bu battaniyeye sarınmış olarak gideceğimi düşünüyorsanız, kesinlikle yanılıyorsunuz."

"Bebek dediğin bebek battaniyesiyle gider."

Yaşlı adam tekinsiz bir hışırtıyla altından çektiği küçücük, beyaz kundak bezini havaya kaldırdı. "Baksana!" dedi titreyen sesiyle. "Benim için işte bunu hazırlamışlar."

"Bebekler hep bunlarla kundaklanır," dedi hemşire istifini bozmamaya çalışarak.

"Ama bu bebek iki dakika sonra hiçbir şey giymiyor olacak," dedi yaşlı adam. "Battaniye kaşındırıyor. Bana en azından bir çarşaf verseydiniz. Çıkarıyorum bunu."

"Çıkarma! Aman çıkarma!" dedi Bay Button aceleyle. Sonra hemşireye döndü. "Şimdi ne yapmalıyım?"

"Çarşıya gidip oğlunuza giyecek bir şeyler alın."

F. Scott Fitzgerald

Oğlunun sesi Bay Button'ı koridor boyunca takip etti: "Bir de baston al, baba. Bir baston istiyorum."

Bay Button dış kapıyı bütün kuvvetiyle çarparak çıktı.

2

Bay Button gergin bir tavırla, "Günaydın," dedi Chesapeake Konfeksiyon şirketinin tezgâhtarına. "Çocuğum için bazı giysiler almak istiyorum."

"Çocuğunuz kaç yaşında, efendim?"

"Yaklaşık altı saatlik," diye yanıt verdi Bay Button hiç düşünmeden.

"Bebek reyonu arka tarafta."

"Şey, bana gerekenin o olduğunu sanmıyorum, yani emin değilim. Görülmedik ölçüde büyük bir çocuktur. Olağanüstü... iridir."

"O reyonda en büyük bebeklere göre bedenler de var."

"Peki çocuk reyonu nerede?" diye sordu Bay Button. İşin içinden çıkamayınca fikrini değiştirmişti. Tezgâhtarın o utanç verici sırrın kokusunu kesinlikle aldığını hissediyordu.

"O reyondasınız zaten."

"Pekâlâ..." Tereddüt etti. Oğluna yetişkin kıyafeti giydirme fikri midesini bulandırıyordu. Çok büyük bir çocuk kıyafeti bulursa, o uzun ve korkunç sakalı keserse, beyaz saçlarını kahverengiye boyarsa; işte o zaman en kötü yanlarını gözlerden saklayabilir, böylece kendine saygısının

–hatta mümkünse Baltimore sosyetesindeki konumunun– bir parçasını koruyabilirdi.

Ama çocuk reyonunun altını üstüne getirmesine rağmen yeni doğan Button'a uyacak bir takım bulamadı. Elbette bunun için mağazayı suçladı – böyle durumlarda illa ki mağazada suç bulunur.

"Oğlunuzun kaç yaşında olduğunu söylemiştiniz?" diye merakla tekrar sordu tezgâhtar.

"Şey... on altı yaşında."

"Aa, çok özür dilerim. Ben sizin altı *saat* dediğinizi sanmıştım. Genç reyonunu yan koridorda bulabilirsiniz."

Bay Button acılar içinde o tarafa yöneldi. Sonra durdu, yüzü aydınlandı ve vitrindeki bir mankeni parmağıyla işaret etti. "İşte!" dedi heyecanla. "Şu takımı alacağım, mankenin üstündekini."

Tezgâhtar dik dik baktı. "İyi ama o çocuk takımı değil," diye itiraz etti. "Yani küçük ama kostümlü balolar için. Bedeni uysa siz bile giyebilirsiniz!"

"Hemen paketleyin," diye ısrar etti gergin müşteri. "Ben o takımı istiyorum."

Şaşkına dönen tezgâhtar söyleneni yaptı.

Bay Button hastaneye dönüp yeni doğan koğuşuna girdiğinde paketi neredeyse oğlunun suratına fırlattı. "İşte kıyafetlerin," dedi sert bir sesle.

Yaşlı adam paketi açtı, içindekileri muzip bakışlarla inceledi.

"Bunlar bana biraz gülünç göründü," diye mızmızlandı sonra. "Böyle maymun gibi giydirilmek..."

"Senin yüzünden ben maymun oldum!" dedi Bay Button hiddetle. "Ne kadar komik görünürsen görün. Giy şunları, yoksa popona tokadı yersin." Sondan bir önce-

ki kelimeyi söylerken huzursuzca yutkundu, ama yine de söylemesi gerekenin bu olduğunu hissediyordu.

"Pekâlâ, baba" –evladın babasına duyduğu saygının acayip bir parodisiydi bu sanki– "sen benden uzun yaşadın, daha iyisini bilirsin. Dediğin gibi olsun."

Daha önce olduğu gibi, "baba" sözcüğünü duyunca Bay Button irkilmişti.

"Ayrıca acele et."

"Acele ediyorum, baba."

Oğlu giyindiğinde Bay Button ona şöyle bir baktı ve yeni bir bunalıma sürüklendi. Kostüm puantiye çoraplardan, pembe pantolondan, geniş beyaz yakası olan kemerli bir mintandan oluşuyordu. Bu mintanın üzerinde de neredeyse beline kadar inen uzun beyazımsı sakal dalgalanıyordu. Uyandırdığı etki hiç iyi değildi.

"Bekle!"

Bay Button bir hastane makasını kaptığı gibi üç hamlede sakalın büyük bir kısmını kesti. Ama bu iyileştirme çabası bile oğlunun görünümündeki büyük kusuru gidermemişti. Geriye kalan seyrek ve dağınık saçlar, sulanmış gözler, sararmış çarpık dişler kostümün gülünçlüğüne son derece ters düşüyordu. Fakat Bay Button böyle durumlarda kararını değiştirecek türden bir adam değildi. Elini uzattı. "Gel bakalım!" dedi emredercesine.

Oğlu büyük bir güvenle onun elini yakaladı. "Bana ne ad vereceksin, baba?" diye titrek bir sesle sordu yeni doğan koğuşundan çıkarlarken. "Daha iyi bir isim bulana kadar, sadece 'bebek' mi?"

Bay Button bir of çekti. "Bilmiyorum," dedi sertçe. "Herhalde sana Methuselah* diyeceğiz."

---

* *Kutsal Kitap*'ta geçen bir karakter, çok uzun süre yaşadığı ve Nuh'un dedesi olduğu iddia edilir. (ç.n.)

3

Button ailesine katılan bu yeni bireyin saçının kısa kesilmesine, hiç doğal görünmeyen bir siyah renge boyanmasına, yüzünün sinekkaydı tıraş edilmesine, şaşkına dönen bir terziye sipariş edilen küçük çocuk kıyafetleri giydirilmesine rağmen, ailenin ilk çocuğu olarak hiç de hoş bir izlenim bırakmadığı gerçeğini Bay Button'ın görmezden gelmesi mümkün değildi. Yaşlılıktan belinin bükülmüş olmasına rağmen Benjamin Button –çünkü gayet münasip ama pek nahoş Methuselah yerine ona bu adı vermişlerdi– bir altmış beş boyundaydı. Giysileri boyunu gizlemeye yetmiyor, kaşlarının kısaltılıp boyanması da alttaki gözlerin feri kaçmış, sulanmış ve yorgun görünümünü saklayamıyordu. Önceden tutulmuş olan bebek bakıcısı ona şöyle bir baktıktan sonra büyük bir öfkeyle evden çıkıp gitmişti.

Ne var ki Bay Button azmin elinden hiçbir şeyin kurtulmayacağına inanırdı. Benjamin bir bebekti ve bebek olarak kalacaktı. İlk başta Benjamin'in ılık süt içmediği takdirde hiçbir şey yiyemeyeceğini ilan etti, ama en sonunda oğlunun ekmek ve tereyağı yemesine izin vermek zorunda kaldı, hatta yulaf lapası yemesine bile ses çıkarmadı. Günün birinde eve bir çıngırak getirip Benjamin'e

verdi, sonra da hiçbir tereddüde yer vermeyecek şekilde "onunla oynaması" gerektiğini belirtti. Yaşlı adam bunun üzerine oyuncağı bıkkın bir ifadeyle eline aldı, gün boyu ara ara itaatkârca çıngırağı çaldığı duyuldu.

Gerçi çıngıraktan sıkıldığına hiç şüphe yoktu. Yalnız bırakıldığı zaman daha avutucu başka eğlenceler buluyordu kendine. Örneğin Bay Button önceki hafta her zamankinden daha fazla puro içtiğini keşfetti – ama bu durumun açıklaması birkaç gün sonra geldi. Bebek odasına beklenmedik bir anda girdiğinde içerisi mavimsi bir dumanla doluydu ve Benjamin de yüzünde suçlu bir ifadeyle yeni söndürülmüş bir Havana purosunu saklamaya çalışıyordu. Bu yüzden poposuna epeyce tokat yemesi gerekiyordu elbette, ama Bay Button'ın içinden bunu yapmak gelmedi. Onun yerine puro içmenin "büyümesini engelleyeceği" konusunda oğlunu uyardı sadece.

Ama yine de Bay Button tavrını değiştirmedi. Eve kurşun askerler getirdi, oyuncak trenler getirdi, bezden yapılmış ve içine pamuk doldurulmuş kocaman sevimli hayvanlar getirdi; hatta kendi kendine yarattığı yanılsamayı daha da kusursuzlaştırmak için –en azından kendisinin gözünde– oyuncak dükkânındaki tezgâhtara "bebek ağzına alırsa pembe ördeğin boyasının çıkıp çıkmayacağını" büyük bir merakla sormayı da unutmadı. Ama babasının tüm çabalarına rağmen Benjamin oyuncaklara ilgi duymayı reddetti. Arka merdivenlerden gizlice kaçıp bebek odasına bir Britannica Ansiklopedisi cildiyle döndü. Bütün öğleden sonra o ansiklopedi okurken bezden inekleri ve Nuh'un gemisinin oyuncak modeli yerde biçare halde bekliyorlardı. Bu inatçılık karşısında Bay Button'ın çabaları pek bir sonuç vermiyordu.

Baltimore'da olay ilk başta müthiş bir sansasyon yarattı. Bu talihsizliğin Button ailesine ve akrabalarına sosyal açıdan ne tür bir bedel ödetmiş olabileceğini tespit etmenin yolu yok, zira İç Savaş'ın çıkması şehrin dikkatinin başka şeylere yönelmesine yol açtı. Asla kibarlıkta kusur etmeyen birkaç kişi ise anneyle babaya iltifat etmek için epeyce kafa patlattı... En sonunda da dâhice bir buluş yaparak bebeğin büyükbabasına benzediğini ilan ettiler. Yetmişine gelmiş herkeste ortak olan ihtiyarlama belirtileri yüzünden su götürmez bir gerçekti bu. Bay ve Bayan Button bu iltifattan hoşlanmadılar, Benjamin'in büyükbabası ise hem çok gücendi hem de sinirlendi.

Benjamin hastaneden ayrıldıktan sonra hayatı olduğu gibi kabullendi. Birkaç küçük çocukla bir araya getirildiğinde bütün bir öğleden sonrayı katılaşmış eklemlerini zorlayarak, topaçlara ve misketlere ilgi duymaya çalışarak geçirdi... Hatta bir keresinde sapanla taş atarken tamamen kaza eseri mutfağın bir camını kırmayı başardı ve bu zaferi babasının içten içe neşelenmesine yol açtı.

Ondan sonra Benjamin her gün bir şeyler kırmaya başladı, fakat bunları sırf kendinden beklendiğini düşündüğü ve itaatkâr bir yapısı olduğu için yapıyordu.

Büyükbabasının ilk baştaki düşmanlığı azalınca, Benjamin ve bu beyefendi bir arada olmaktan müthiş bir keyif almaya başladılar. Yaş ve deneyim bakımından birbirinden alabildiğine uzak olan ikili bazen saatlerce birlikte oturuyor, tıpkı eski ahbaplar gibi, güncel olayları hiç bıkmadan tekdüzelikle tartışıyorlardı. Benjamin anne babasından ziyade büyükbabasının yanında rahat ediyordu – onlarda kendisine karşı hep bir korku var gibiydi ve tüm sertliklerine, otoriterliklerine rağmen sıklıkla ona "Bay" diye hitap ediyorlardı.

Doğduğu anda hem zihninin hem bedeninin bu kadar ileri yaşta görünmesi karşısında Benjamin de herkes kadar şaşkındı. Tıp dergilerini karıştırdı, ama daha önce kaydedilmiş hiçbir benzer vaka bulamadı. Babasının teşviki neticesinde diğer oğlanlarla vakit geçirmek için samimiyetle çabaladı. Nispeten sakin oyunlara katıldı – futbol oynamak ise onu çok sarsıyor, yaşlı kemikleri kırılırsa asla iyileşemeyeceğinden korkuyordu.

Beş yaşındayken anaokuluna gönderildi. Burada yeşil kâğıdı turuncu kâğıda yapıştırma, renk renk haritalar yapma, başı sonu olmayan karton kolyeler imal etme gibi sanatlarla tanıştı. Bu görevlerini yerine getirirken uyuyup kalma gibi bir alışkanlık edinince de genç öğretmenini hem sinirlendirdi hem de korkuttu. Neyse ki öğretmen onu anne babasına şikâyet edince Benjamin okuldan alındı. Button ailesi oğullarının henüz anaokuluna gidemeyecek kadar küçük olduğunu söylediler.

Benjamin on iki yaşına geldiğinde ebeveyni artık ona alışmıştı. Hatta alışkanlık öyle bir şeydir ki, artık onun diğer çocuklardan farklı olduğunu bile hissetmiyor, ancak bir anormallik ortaya çıkınca gerçeği hatırlıyorlardı. Fakat Benjamin on ikinci yaş gününden birkaç gün sonra aynaya baktığında hayret verici bir keşif yaptı ya da yaptığını düşündü. Gözleri onu yanıltıyor muydu, yoksa on iki yıllık yaşamı boyunca hep boyalı olan saçının dipleri eskiden bembeyazken artık yer yer koyulaşıyor muydu? Yüzündeki derin kırışıklıklar artık o kadar belirgin değil miydi ne? Teni daha sağlıklı ve gergin miydi sanki, yanakları biraz pembeleşmiş gibi mi duruyordu? Bunlardan tam emin olamadı. Gerçi artık belinin bükük olmadığını biliyordu, yaşamının ilk günlerinden bu yana fiziksel durumu iyileşmişti.

"Mümkün olabilir mi böyle bir şey?" diye düşündü kendi kendine, daha doğrusu düşünmeye pek de cüret edemedi.

Babasının yanına gitti. "Ben büyüdüm," dedi kararlı bir sesle. "Artık uzun pantolon giymek istiyorum."

Babası tereddüt etti. "Şey," dedi en sonunda, "bilemiyorum. Uzun pantolon giyme yaşı on dörttür ama sen daha on iki yaşındasın."

"Fakat yaşıma göre büyük gösterdiğimi kabul etmek zorundasın," diye karşı çıktı Benjamin.

Babası alışkanlığın verdiği yanılsamayla tepeden tırnağa süzdü onu. "Bundan o kadar emin değilim," dedi. "On iki yaşındayken ben de senin kadardım."

Bu doğru değildi, sadece Roger Button'ın, uzun zaman önce oğlunun normal olduğuna inanma kararını vermiş olmasından kaynaklanıyordu.

Nihayet bir uzlaşmaya vardılar. Benjamin saçını boyamaya devam edecekti. Kendi yaşındaki çocuklarla oynamak için daha fazla çaba sarf edecekti. Sokağa çıktığında gözlüğünü takmayacak, bastonunu götürmeyecekti. Bu tavizler karşılığında da uzun pantolon giymeye başlamasına izin verilecekti...

4

Benjamin Button'ın on iki ile yirmi bir yaş arasındaki hayatına dair söyleyecek pek fazla şeyim yok. Tersine büyüme yıllarının herhangi bir aksaklık yaşanmadan sürüp gittiğini belirtmekle yetinelim. Benjamin on sekizine geldiğinde, elli yaşındaki bir adam kadar dik duruyordu; daha fazla saçı vardı ve rengi de kırdan siyaha doğru dönmüştü biraz; yere daha sağlam basıyordu, sesindeki çatlaklık ve titreklik gitmiş, yerini sağlıklı bariton bir tını almıştı. Bu yüzden babası onu Yale Üniversitesi sınavlarına girmesi için Connecticut'a gönderdi. Benjamin sınavı geçti ve üniversiteye gitmeye hak kazandı.

Üniversiteye kaydını yaptırdıktan sonra, kayıt memuru Bay Hart'tan bir davet aldı. Onun bürosuna uğraması ve resmi işlemlerini tamamlaması gerekiyordu. Benjamin aynaya baktığında saçının kahverengi boyaya ihtiyacı olduğuna karar verdi ama şifoniyerin çekmecesini kontrol ettiğinde, boya şişesinin orada olmadığını gördü. Sonra hatırladı. Önceki gün şişeyi bitirip çöpe atmıştı.

Şimdi ikileme düşmüştü işte. Beş dakika içinde kayıt memurunun bürosunda olmalıydı. Aklına bir çare gelmiyordu... Artık nasılsa öyle gitmek zorundaydı. Nitekim gitti de.

"Günaydın," dedi kayıt memuru kibarca. "Oğlunuz hakkında bilgi almak için mi geldiniz?"

"Aslına bakarsanız benim adım Button..." diye söze girdi Benjamin, ama Bay Hart sözünü kesti.

"Sizinle tanıştığıma çok sevindim, Bay Button. Oğlunuz da birazdan burada olur."

"Ben oyum zaten!" diye patladı Benjamin. "Birinci sınıf öğrencisi benim."

"Ne?"

"Öğrenci benim."

"Şaka yapıyorsunuz."

"Hiç de değil."

Kayıt memuru kaşlarını çatarak önündeki evraka baktı. "Burada Bay Benjamin Button'ın yaşı on sekiz olarak yazılmış."

"Yaşım on sekiz," dedi Benjamin biraz kızararak.

Kayıt memuru bıkkın bir ifadeyle ona baktı. "Bay Button, herhalde buna inanmamı beklemiyorsunuzdur."

Benjamin de bıkkınca gülümsedi. "On sekiz yaşındayım," diye tekrarladı.

Kayıt memuru katı bir ifadeyle kapıyı gösterdi. "Çık dışarı," dedi. "Kampustan da çık, şehirden de çık. Tehlikeli bir delisin sen."

"On sekiz yaşındayım."

Bay Hart kapıyı açtı. "Düşünsene!" diye bağırdı. "Senin yaşındaki biri nasıl birinci sınıfta okuyabilir burada? On sekiz yaşındasın demek, ha? Sana şehri terk etmen için on sekiz dakika veriyorum."

Benjamin Button başı dimdik dışarı çıktı ve koridorda bekleyen beş altı kadar öğrenci de onu meraklı gözlerle süzdüler. Benjamin biraz yürüdükten sonra dönüp hâlâ kapının eşiğinde duran öfkeli kayıt memuruna baktı, sert bir sesle tekrarladı: "Ben on sekiz yaşındayım."

Öğrenci grubundan kıkırdamalar yükselirken Benjamin arkasını dönüp uzaklaştı.

Ne var ki, yakayı o kadar kolay kurtaramayacaktı. Kederle tren istasyonuna doğru yürürken, peşine bir grup insanın takılmış olduğunu fark etti. Sonra arkasındakilerin sayısı arttı, çok geçmeden bir yığın öğrenci tarafından takip edilmeye başladı. Delinin tekinin Yale'e giriş sınavlarını geçtiği ve kendisini on sekiz yaşında bir genç olarak yutturmaya çalıştığı haberi kulaktan kulağa yayılmıştı. Üniversiteyi bir heyecan dalgası sarmıştı. İnsanlar şapkalarını bile almadan sınıflardan dışarı fırlamıştı; futbol takımı idmanı yarıda bırakıp kalabalığa katılmıştı; başlıkları eğri, eteklikleri çarpık profesör eşleri yürüyüş alayının arkasından bağırarak koşuyorlardı. Kalabalığın içinden yükselen sesler Benjamin Button'ı en hassas yerlerinden yaralıyordu.

"Gezgin bir Yahudi olmalı!"

"Bu yaşta ilkokula başlasa daha iyiymiş!"

"Şu dâhi bebeğe bakın hele!"

"Burayı huzurevi sandı herhalde."

"Sen en iyisi Harvard'a git!"

Benjamin yürüyüşünü hızlandırdı, hatta biraz sonra koşmaya başladı. Onlara günlerini gösterecekti! Gerçekten de Harvard'a gidecekti ve bu arsızca alaycılıkları için pişman edecekti onları!

Baltimore trenine sağ salim bindikten sonra başını pencereden çıkardı. "Sizi pişman edeceğim!" diye bağırdı.

"Ha ha ha!" diye güldü öğrenciler. "Hah-hah-ha!" Yale Üniversitesi'nin yaptığı en büyük hata olacaktı bu...

5

1880'de Benjamin Button yirmi yaşındaydı. Doğum gününde Roger Button ve Ortakları Toptan Hırdavat şirketinde çalışmaya başladı. Aynı yıl "sosyal etkinliklere katılmaya" da başladı, yani babası bazı danslı toplantılara ısrarla onu da götürüyordu. Artık elli yaşına ulaşmış olan Roger Button ile oğlu giderek daha iyi arkadaş oluyorlardı. Aslına bakılırsa, Benjamin artık saçını boyamayı bırakmış olduğundan (saçı hâlâ biraz kırdı), aynı yaşta görünüyor ve kardeş zannediliyorlardı.

Bir ağustos gecesi takım elbiselerini çekip faytona bindiler, Baltimore'un hemen dışında bulunan Shevlin'lerin kır evindeki bir danslı eğlenceye gittiler. Harika bir geceydi. Dolunayın ışığında yol donuk bir platin rengi almıştı. Geç açan çiçeklerin durgun havaya saçtığı kokular belli belirsiz kahkahaları andırıyordu. Yolun iki yanında uzanan halı misali buğday tarlalarında ak başaklar gün ışığındaki kadar şeffaf ve ışıltılıydı sanki. Gökyüzünün güzelliği karşısında etkilenmemek imkânsızdı neredeyse... neredeyse.

"Kuru gıda işinin geleceği çok parlak," diyordu Roger Button. Manevi yönü güçlü bir adam değildi – estetik duygusu ise basit ve sadeydi.

"Benim gibi ihtiyarların yeni numaralar öğrenmesi zordur," dedi derin duygular içinde. "Sizin gibi enerjik ve yaşam dolu gençlerin önünde parlak bir gelecek var."

Yolun ilerisinde Shevlin'lerin kır evinin ışıkları belirdi, sonra derin bir iç çekme sesi çalındı kulaklarına – ya kemanların sesiydi bu ya da ay ışığında gümüş rengi almış buğdayların hışırtısı.

Yolcularını kapının önünde indirmeye başlamış ihtişamlı bir kupa arabasının arkasında durdular. Bir hanım göründü arabanın kapısında, onu yaşlıca bir beyefendi takip etti, sonra günah kadar güzel bir genç hanım indi arabadan. Benjamin irkildi; adeta kimyasal bir değişim sonucunda bedeninin tüm unsurları çözülüp dağılıyor ve yeniden birleşiyor gibiydi. Tepeden tırnağa ürperdi, yanaklarına ve alnına kan hücum etti, kulaklarında kendi kalbinin atışını duyuyordu. İlk aşktı bu.

Kız ince ve narindi, ay ışığının altında kül rengi görünen saçları, girişteki cızırtılı gaz lambalarının altında bal rengine döndü. Omuzlarına örttüğü uçuk sarı İspanyol işi şalın üzerine siyah kelebekler kondurulmuştu; kabarık etekli elbisesinin altında ayakları ışıltılı düğmeler gibiydi.

Roger Button oğluna doğru eğildi. "Şu gördüğün genç hanımın adı Hildegarde Moncrief. General Moncrief'in kızı."

Benjamin soğuk bir tavırla başını salladı. "Şirin bir yavrucak," dedi kayıtsızca. Ama siyahi oğlan arabayı götürdüğü sırada ekledi: "Beni onunla tanıştırırsın belki, baba."

Genç Bayan Moncrief'in merkezinde durduğu bir gruba yaklaştılar. Eski geleneklere göre yetiştirilen kız, Benjamin'e eğilerek selam verdi. Evet, dans edebilirlerdi. Benjamin teşekkürlerini bildirip uzaklaştı – sendeleyerek elbette.

Sırasının gelmesine kadar geçen zaman öyle ağır işliyordu ki hiç bitmeyecek gibiydi. Duvara yaslanmış, hiç konuşmadan, duygularını belli etmeden duran Benjamin, yüzlerinde tutkulu bir hayranlıkla Hildegarde Moncrief'in çevresinde pervane olan Baltimore delikanlılarına cinayet işleyecekmiş gibi bakıyordu. Ne kadar da çiğ görünüyorlardı gözüne, hayat toz pembeydi onlar için; kıvır kıvır kahverengi favorileri onda hazımsızlığa benzer bir his uyandırıyordu.

Ama sonra kendi sırası geldi. Kızla birlikte Paris'ten son vals parçaları eşliğinde dans pistinin ortasına geçtiklerinde, tüm kıskançlıkları ve kaygıları kar tabakası gibi eriyip gitmişti. Gözleri kamaşmış, büyülenmiş halde, hayatın henüz başladığını hissediyordu.

"Siz ve kardeşiniz buraya tam bizim arkamızdan geldiniz, değil mi?" diye sordu Hildegarde, masmavi parlak gözleriyle ona bakarak.

Benjamin bir an bocaladı. Onu babasının kardeşi sanmıştı, en iyisi onu aydınlatmak olmayacak mıydı? Yale'deki deneyimini hatırlayınca bundan vazgeçti. Bir hanımefendiye karşı çıkmak kabalık olurdu; bu eşsiz anı kendi doğumunun garip ve çirkin hikâyesiyle kirletmekten daha büyük bir suç olamazdı. Belki sonra anlatırdı gerçeği. O yüzden başıyla onayladı, gülümsedi, dinlemeyi tercih etti, mutluydu.

"Sizin yaşınızdaki erkekleri hep beğenmişimdir," dedi Hildegarde. "Gençler çok aptal oluyorlar. Bana üniversitede ne kadar çok şampanya içtiklerinden ve kâğıt oynarken ne kadar para kaybettiklerinden söz ediyorlar. Halbuki sizin yaşınızdaki erkekler kadınların duygularını daha iyi anlıyor."

Benjamin kıza hemen o an evlenme teklifinde bulunabilirdi, ama büyük bir çaba harcayarak içinde kabaran bu arzuyu bastırdı. "Siz tam romantik yaştasınız," diye devam etti kız. "Elli. Yirmi beşlikler fazla dünya işlerine dalıyor, otuzlarındakiler çalışmaktan solup gitmiş oluyor; kırk, koca bir puro içinceye kadar bitmeyen uzun hikâyelerin yaşı; altmış ise – of, altmış ise yetmişe çok yakın; ama elli en olgun yaş. Elli yaşını seviyorum."

Elli o an Benjamin'e müthiş bir yaş gibi geliyordu. Elli yaşında olmayı yürekten istedi.

"Hep şunu söylerim," diye devam etti Hildegarde, "otuz yaşında bir adamla evlenip ona bakmaktansa, elli yaşında bir adamla evlenip onun bana bakmasını tercih ederim."

Benjamin akşamın geri kalanını bal rengi bir sisin içinde geçirdi adeta. Hildegarde onunla iki kez daha dans etti, ayrıca güncel meselelerin hepsinde mucizevi bir şekilde uyumlu düşüncelere sahip olduklarını keşfettiler. Kız haftaya pazar onunla araba gezintisine çıkacaktı ve tüm bu meseleleri daha derinlemesine tartışacaklardı.

Şafak sökmeden hemen önce faytonlarıyla eve dönüş yolunda giderlerken sabahın ilk arıları vızıldıyor, batmakta olan ay serin çiy damlalarının üstünde ışıldıyordu. Benjamin babasının toptan hırdavat işiyle ilgili bir şeyler anlattığını belli belirsiz işitiyordu.

"...Peki çekiç ve çivi meselesinden sonra dikkatlerimizi en çok yöneltmemiz gereken şey nedir sence?" dedi yaşlı Button.

"Ah, aşk," diye cevapladı Benjamin dalgınca.

"Aksam mı?" dedi Roger Button. "Ama aksam meselesini demin anlattım ya."

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi

Benjamin onu dinlerken doğuda gökyüzü aniden aydınlanınca gözleri kamaştı. Belirginleşen ağaçların içinde bir sarıcığın keskin ötüşü duyuldu.

6

Altı ay sonra Bayan Hildegarde Moncrief ile Bay Benjamin Button'ın nişanı öğrenildiğinde ("öğrenildi" diyorum, çünkü General Moncrief şahsen duyurmak yerine kılıcının üzerine düşmeyi tercih edeceğini açıklamıştı), Baltimore sosyetesinde heyecan had safhaya ulaştı. Benjamin'in doğumunun artık neredeyse unutulmuş olan hikâyesi hatırlandı, en fantastik ve olağandışı biçimlerde skandal rüzgârlarına fısıldandı. Benjamin'in aslında Roger Button'ın babası olduğu, aslında kırk yıldır hapiste tutulan kardeşi olduğu, kılık değiştirmiş John Wilkes Booth* olduğu söylentisi çıktı – son olarak da alnından çıkan iki küçük konik boynuz olduğu dedikodusu yayıldı.

New York gazetelerinin pazar ekleri hikâyeyi allayıp pulladılar, ayrıca daha da çok ilgi çekmek amacıyla Benjamin Button'ın kafasını bir balığın, bir yılanın, son olarak da pirinçten bir heykelin gövdesiyle çizdiler. Gazetecilik camiasında Maryland'in Gizemli Adamı olarak tanındı. Ama her zaman olduğu gibi, gerçek hikâye çok az dolaşıma girebildi.

---

* 1865'te dönemin ABD Başkanı Abraham Lincoln'a suikast düzenleyen tiyatro oyuncusu. (ç.n.)

F. Scott Fitzgerald

Gelgelelim, Baltimore'da istediği yakışıklı erkekle evlenebilecek eşsiz güzellikte bir kızın kesinlikle elli yaşında bir adamın kollarına kendisini atmasının "suç" olduğu konusunda herkes General Moncrief'e hak veriyordu. Bay Roger Button, oğlunun doğum belgesini koca koca puntolarla *Baltimore Blaze*'de yayımlattı. Kimse inanmadı. Benjamin'e bakıp da yaşı konusunda yanılmak mümkün değildi.

Bu işte asıl söz hakkı olan iki kişinin kafasında ise hiç soru işareti yoktu. Nişanlısı hakkında anlatılan hikâyeler o kadar saçma sapandı ki Hildegarde işin doğrusuna da inanmayı inatla reddediyordu. General Moncrief ellili yaşlarda olan ya da en azından elli civarında gösteren erkeklerin ölüm oranlarının yüksekliğini boş yere hatırlattı, toptan hırdavat işinin istikrarsızlığı hakkında boş yere nutuklar çekti. Hildegarde, olgun bir adamla evlenmeyi tercih etmişti ve evlendi de...

7

Hildegarde Moncrief'in yakınları en azından bir konuda yanılmışlardı. Toptan hırdavat işi şaşırtıcı bir şekilde büyüdü. Benjamin Button'ın 1880'deki evliliği ile babasının emekli olduğu 1895 yılları arasında ailenin serveti ikiye katlandı. Bu başarının büyük bir kısmı da şirketin genç üyesine aitti.

Baltimore sosyetesinin eninde sonunda bu çifti bağrına bastığını söylemeye bile gerek yok. Benjamin kayınpederinin yazdığı yirmi cilt uzunluğundaki ve dokuz önde gelen yayıncı tarafından reddedilen *İç Savaş Tarihi*'ni çıkartmak için gereken parayı verince yaşlı General Moncrief bile damadıyla barıştı.

Benjamin'in kendisi de on beş yıl içinde büyük değişimler geçirmişti. Kanı artık damarlarında yeni bir güçle akıyordu sanki. Sabahları kalkıp kalabalık ve güneşli sokaklarda iş güç peşinde koşturmak, çekiç ve çivi alım satımı işinde yorulmaksızın çalışmak artık haz veriyordu ona. 1890 yılında meşhur buluşunu yaparak işletmesinde yeni bir çığır açtı: Nakliye sırasında sandıkları kapatmakta kullanılan çivileri alıcının malı saymak gerektiğini ortaya attı. Bu fikir zamanla kurala dönüştü, Temyiz Mahkemesi Başkanı Fossile tarafından onaylandı, Roger Button

ve Ortakları Toptan Hırdavat şirketinin her yıl altı yüz çividen fazla tasarruf etmesini sağladı.

Ayrıca Benjamin hayatın eğlenceli yönlerinin giderek daha çok ilgisini çekmeye başladığını fark etmişti. Baltimore şehrinde otomobil satın alan ve kullanan ilk kişi olması, haz peşinde koşma arzusunun giderek artışının sonuçlarından yalnızca biriydi. Onunla sokakta karşılaşan yaşıtları, yüzünden fışkıran sağlık ve canlılığa kıskançlıkla bakıyorlardı.

"Her yıl biraz daha gençleşiyormuş gibi görünüyor," diyorlardı kendi aralarında. Artık altmış beş yaşına ulaşmış olan ihtiyar Roger Button da, oğlunu ilk dünyaya geldiğinde uygun bir şekilde karşılayamamanın pişmanlığını üzerinden atmanın fırsatını bulmuş, her ortamda onu övmeye doyamaz olmuştu.

İşte bu noktada, olabildiğince çabuk geçmemizin iyi olacağı nahoş bir konuya geliyoruz. Benjamin Button'ı kaygılandıran tek şey, karısının artık ona çekici gelmemesiydi.

O sırada Hildegarde otuz beş yaşındaydı ve on dört yaşında Roscoe adında bir de oğlu vardı. Evliliklerinin ilk günlerinde Benjamin ona tapıyordu. Ama yıllar geçtikçe kızın bal rengi saçları heyecan vermeyen bir kahverengiye dönmüş, gözlerindeki pırıltılı mavinin yerini tatsız bir metalik donukluk almıştı – üstelik, hatta her şeyden öte, artık olgun tavırları olan bir kadındı; fazla sakin ve soğukkanlıydı, elindekilerle yetinmeyi biliyordu, eskisi gibi kolayca heyecanlanmıyordu, beğenisi fazla ciddiyetliydi. İlk zamanlarda Benjamin'i danslara ve akşam yemeklerine "sürüklerdi"... ama şimdi işler tersine dönmüştü. Onunla birlikte toplum içine çıkıyordu ama coşkulu değildi, günün birinde her birimizin üstüne çöken ve sonuna

kadar da bizimle kalan ebedi uyuşukluk çoktan yutmuştu onu.

Benjamin'in memnuniyetsizliği giderek artıyordu. 1898'de İspanyol-Amerikan Savaşı patladığı sırada evi ona çekici gelmekten çok uzaktı. Bu yüzden orduya katılmaya karar verdi. Şirketinin gücü sayesinde yüzbaşı rütbesiyle savaşa gitti, ama sonra orduya öyle iyi uyum sağladı ki binbaşılığa yükseltildi, son olarak da tam vaktinde yarbaylığa yükselip meşhur San Juan Tepesi taarruzuna katıldı. Hafif yaralandı ve bir madalya aldı.

Benjamin askerlik hayatının hareketliliğini ve heyecanını öyle çok sevmişti ki hiç ayrılmak istemiyordu, ama işlerine ilgi göstermesi gerektiği için ordudan ayrılıp evine döndü. İstasyonda bando takımı tarafından karşılandı ve evine kadar tören alayıyla götürüldü.

8

Kocaman ipek bir bayrak sallayan Hildegarde onu verandada karşıladı. Benjamin daha onu öptüğü anda yüreği burkuldu, aradan geçen üç yılın yarattığı etkiyi fark etmişti. Karısı artık kırk yaşında bir kadındı ve saçına yer yer aklar düşmüştü. Bu manzara Benjamin'i daha da çok bunalıma sürükledi.

Yukarıdaki odasında o tanıdık aynaya baktı – daha yakına geldi, endişeyle yüzünü inceledi, sonra da savaş öncesi üniformayla çektirdiği bir fotoğrafla yüzünü karşılaştırdı.

"Yüce Tanrım!" dedi yüksek sesle. Süreç devam ediyordu. Hiç şüphe yoktu... Şimdi otuz yaşında bir adam gibi görünüyordu. Buna sevinecek yerde çok huzursuz oldu – gençleşmeye devam ediyordu. Yaşına denk bir noktaya gelince, doğumundan itibaren başlayan garip durumun bir son bulacağını umuyordu o zamana kadar. Tepeden tırnağa ürperdi. Onu korkunç, alışılmadık bir kader bekliyordu anlaşılan.

Alt kata indiğinde Hildegarde onu bekliyordu. Biraz asabı bozuktu sanki. Benjamin onun yanlış giden bir şeyler olduğunu nihayet keşfettiğini düşündü. Gerilimi azaltmak için, akşam yemeğinde kendince nazik bir şekilde konuyu açtı.

"Herkes daha da genç göründüğümü söylüyor," dedi umursamazca.

Hildegarde ters ters baktı ona. "Bu sana böbürlenecek bir şey gibi mi geliyor?"

"Böbürlenmiyorum," dedi Benjamin tedirgince.

Kadın horgörüsünü belli eden bir sesle sözlerini sürdürdü: "Buna bir son verecek kadar..." bir an durdu... "haysiyetli olsaydın keşke."

"Ama nasıl?" diye sordu Benjamin.

"Seninle bunu tartışmayacağım," dedi kadın. "Fakat bazı şeyleri yapmanın doğru yolu da vardır, yanlış yolu da. Herkesten farklı olmayı kafana koyduysan seni durdurabileceğimi sanmıyorum, ama pek düşünceli bir davranış olduğunu söyleyemeyeceğim."

"İyi ama elimde değil, Hildegarde."

"Bence elinde. Sadece fazla inatçısın. Başkaları gibi olmak istemediğini düşünüyorsun. Hep böyle oldun zaten, ileride de böyle olacaksın. Ama herkes hayata senin gibi baksaydı dünya nasıl bir yer olurdu hiç düşündün mü?"

Bu artık o kadar manasız ve cevap verilemez bir iddiaydı ki Benjamin sesini çıkarmadı. Bundan sonra aralarındaki uçurum giderek genişledi. Geçmişte ona nasıl hayranlık duymuş olduğunu hatırlamaya çalışıyordu boş yere.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi, yeni asrın başlarında eğlenmeye olan açlığının daha da arttığını hissediyordu. Baltimore şehrinde onsuz hiçbir parti yapılamıyordu artık. Genç evli kadınların en güzelleriyle dans ediyor, sosyeteye yeni tanıtılan en gözde hanımlarla sohbet ediyor, onlarla birlikte olmaktan büyük keyif alıyordu. Bu sırada karısı da tekinsiz bir dul gibi bir köşede genç kızların refakatçileri arasında oturuyor; kâh ayıplayarak kâh ciddiyetle, şaşkınlıkla, sitemle onu seyrediyordu.

"Baksanıza!" diyordu insanlar. "Ne kadar yazık! Şu gencecik adam kırk beş yaşında bir kadına mahkûm olmuş. Karısından yirmi yaş gençtir herhalde." 1880'lerde annelerinin ve babalarının bu uyumsuz çiftle ilgili tamı tamına aynı şeyleri tersten söylediğini unutmuşlardı – insanlar kaçınılmaz olarak unutur çünkü.

Benjamin'in evdeki mutsuzluğunu telafi eden yeni ilgi alanları vardı. Golf oynamaya başlamış ve çok da başarılı olmuştu. Dans etmeyi de çok seviyordu: 1906'da "Boston" dansının ustasıydı, 1908'de "Maxine"i ondan iyi beceren yoktu, 1909'da ise "Şato Yürüyüşü" konusundaki maharetini şehirdeki tüm delikanlılar kıskanıyordu.

Bu sosyal faaliyetler işlerini de bir ölçüde engelliyordu elbette, ama yirmi beş yıl boyunca toptan hırdavat işinde çalışıp çabalamıştı, artık işleri oğluna devredebileceğini düşünüyordu. Roscoe daha kısa süre önce Harvard'dan mezun olmuştu.

Onu ve oğlunu sık sık birbirine karıştırıyorlardı aslında. Bu Benjamin'in hoşuna gidiyordu – İspanyol-Amerikan Savaşı dönüşünde hissettiği o sinsi korkuyu kısa sürede unutmuş, görünümünün tadını çıkarmaya başlamıştı. Bu nefis kremanın üstünde tek bir sinek vardı – karısıyla birlikte insan içine çıkmaktan nefret ediyordu. Hildegarde artık neredeyse elli yaşındaydı ve yanındaki görüntüsü kendisini gülünç hissetmesine yol açıyordu.

9

1910 yılının bir eylül günü, Roger Button ve Ortakları Toptan Hırdavat şirketi genç Roscoe Button'a devredildikten birkaç yıl sonra, yirmi yaşlarında görünen bir adam Cambridge'deki Harvard Üniversitesi'ne başvurdu. Bir daha asla elli yaşını göremeyeceğini beyan etme hatasını yapmadı, aslında oğlunun on sene önce aynı okuldan mezun olduğundan da hiç bahsetmedi.

Kaydı yapıldı ve bir çırpıda sınıfın en seçkin öğrencileri arasına girdi ki bunun sebeplerinden biri, ortalama yaşı on sekiz olan diğer öğrencilerden biraz daha büyük görünmesiydi.

Fakat asıl başarısını Yale'le yapılan futbol maçındaki ataklığına borçluydu. Öyle soğukkanlı ve amansız bir öfkeyle oynuyordu ki yedi kez kale çizgisini geçip sayı yaptı, on dört kez de alan golü attı. Üstelik Yale takımından tam on bir oyuncunun bilincini yitirmiş halde sahadan dışarı sedyeyle götürülmesine yol açtı. Böylece okulun en ünlü şahsiyetlerinden biri oldu.

Tuhaf ama üçüncü sınıfta takıma alınmayı bile güçbela başarabildi. Antrenörler kilo kaybettiğini söylüyorlardı ve aralarındaki daha iyi gözlemciler boyunun da eskisi kadar uzun olmadığını belirtiyorlardı. Hiç kale çizgisini geçip

sayı yapamadı, hatta takımda tutulmasının esas nedeni müthiş ünü sayesinde Yale takımında dehşet ve dağınıklık yaratacağının umulmasıydı.

Son yılında takıma girmeyi bile başaramadı. Artık öyle ince ve kırılgandı ki bir keresinde ikinci sınıflar tarafından birinci sınıf zannedildi. Bu olay yüzünden kendini korkunç bir şekilde aşağılanmış hissetti. Kendi sınıfında ona bir tür deha gözüyle bakıyorlardı. On altı yaşından büyük göstermeyen bir son sınıf öğrencisiydi ve sınıf arkadaşlarının sefahat merakı karşısında sıklıkla hayrete düşüyordu. Dersler giderek ona daha zor geliyordu, fazla ileri düzeydeydiler sanki. Sınıf arkadaşlarının meşhur bir lise olan St. Midas'tan söz ettiklerini duydu. Aralarından birçoğu bu lisede üniversiteye hazırlanmıştı. O yüzden mezun olduktan sonra St. Midas'a girmeye karar verdi. Kendi boyundaki çocuklar arasında korunaklı bir hayat sürme fikri hoşuna gidiyordu.

1914'te mezun olduktan sonra cebinde Harvard diplomasıyla Baltimore'daki evine döndü. Hildegarde artık İtalya'ya yerleştiğinden, Benjamin de oğlu Roscoe'nun yanında oturmaya karar verdi. Gelgelelim, görünüşte hoş karşılansa da Roscoe'nun ona karşı hislerinde bir içtenlik olmadığı ortadaydı – hatta evin içinde ergen havalarında aylak aylak gezinen Benjamin'in biraz ayak altında olduğunu düşünüyor gibiydi. Roscoe evlenmişti, Baltimore sosyetesinin önde gelen üyelerindendi ve ailesiyle bağlantılı bir rezalet çıkmasını istemiyordu.

Sosyetenin genç üyeleri ve üniversiteliler arasında artık pek de istenen biri olmayan Benjamin, yapyalnız kalmıştı. Ancak yakınlarda oturan on beş yaşlarında üç dört oğlanla arkadaşlık edebiliyordu. St. Midas lisesine gitme fikri yeniden zihninde belirmişti.

Günün birinde Roscoe'ya, "Sana liseye gitmek istediğimi defalarca söyledim," dedi.

"Git o zaman," diye kestirip attı Roscoe. Bu mesele hiç hoşuna gitmiyor, tartışmaya girmekten de kaçınıyordu.

"Tek başıma gidemem," dedi Benjamin çaresizce. "Beni kaydettirmen ve oraya götürmen gerek."

"Vaktim yok," dedi Roscoe sertçe. Gözlerini kısıp huzursuzca babasına baktı. "Aslına bakarsan," diye ekledi, "en iyisi bu işin peşini bırakman, daha fazla beynimin etini yememen. En iyisi kısa kesmen. En iyisi... en iyisi" –durdu, doğru sözcükleri ararken yüzü kıpkırmızı olmuştu– "en iyisi hemen şimdi dönüp diğer yöne doğru ilerlemeye başlaman. Bu iş artık fazla ileri gitti. Hiç komik değil. Düzgün davran artık!"

Benjamin oğluna baktı, ağladı ağlayacaktı.

"Bir şey daha var," dedi Roscoe. "Evde misafirler varken bana 'Amca' demeni istiyorum, 'Roscoe' değil. Anladın mı beni? On beş yaşında bir oğlanın bana ilk adımla hitap etmesi gülünç oluyor. Belki de en iyisi sen bana her zaman 'Amca' de. Böylece daha çabuk alışırsın."

Roscoe babasına sert bir bakış attıktan sonra arkasını döndü...

10

Bu konuşmanın sona ermesinin ardından Benjamin üzüntü içinde üst kata çıkıp aynada kendisine baktı. Üç aydır tıraş olmamıştı, ama yüzünde incecik, seyrek beyaz tüyler dışında hiçbir şey yoktu ve bu tüyler de uğraştığına değmezdi. Harvard'dan ilk döndüğü zaman Roscoe ona gözlük ve takma sakal kullanmasını önermişti. İlk yıllarındaki maskaralık tekrarlanacak gibi görünmüştü ilk başta. Ama sakal çok kaşındırıyor, üstelik de utandırıyordu onu. Benjamin ağlaya zırlaya itiraz edince, Roscoe da gönülsüzce vazgeçmişti.

Benjamin bir çocuk kitabını açıp okumaya başladı. Kitabın adı *Bimini Körfezi İzcileri*'ydi. Fakat kendini savaşı düşünürken buldu. Amerika bir ay evvel İtilaf Devletleri'ne katılmıştı ve Benjamin de askere yazılmak istiyordu ama heyhat, en düşük başvuru yaşı on altıydı ve o kadar büyük göstermiyordu. Fakat doğru yaşı olan elli yediyi söylese, zaten hiçbir yolu yoktu onu almalarının.

Kapının çaldığını duydu. Uşak elinde bir mektupla içeri girdi. Mektubun köşesinde kocaman bir resmi mühür vardı ve Bay Benjamin Button'a gönderilmişti. Benjamin hevesle mektubu yırtıp açtı ve içinde yazanları okudu-

ğunda neredeyse havalara uçacaktı. Mektupta, İspanyol-Amerikan Savaşı'nda hizmet veren pek çok yedek subayın daha yüksek rütbeyle orduya geri çağrıldığı belirtiliyordu. Onu da Birleşik Devletler ordusuna tuğgeneral atamışlardı ve derhal birliğine intikal etmesi emrediliyordu.

Benjamin heyecandan titreyerek ayağa fırladı. Bu tam da istediği şeydi. Şapkasını kaptı, on dakika sonra Charles Caddesi'ndeki büyük terzi dükkânından içeri girdi ve incecik güvensiz sesiyle üniforma diktirmek için ölçü vermeye geldiğini söyledi.

"Askercilik mi oynayacaksın, evlat?" diye takıldı tezgâhtar.

Benjamin'in yanakları kızardı. "Ne yapacağımın bir önemi yok!" dedi öfkeyle. "Soyadım Button ve Mt. Vernon Place'te oturuyorum, paranızı vereceğimi biliyorsunuz."

"Pekâlâ," dedi tezgâhtar tereddütle. "Sen vermesen de baban verir herhalde."

Benjamin'in ölçüleri alındı, bir hafta sonra da üniforması hazırdı. Doğru düzgün bir general nişanı edinmekte güçlük çekti, çünkü satıcı daha gösterişli ve eğlenceli bulduğu gazi mareşal madalyasını vermekte diretmişti.

Bir gece Roscoe'ya hiçbir şey söylemeden evden ayrılıp trenle Güney Carolina'daki Mosby Kışlası'na gitti. Orada bir piyade tugayına komuta etmesi emredilmişti. Sıcak ve nemli bir nisan günü kışlanın girişine geldi, tren istasyonundan gelmek için tuttuğu arabanın parasını ödedi ve nöbet bekleyen muhafıza döndü.

"Şu eşyaları taşıyacak birini bul!" dedi sert bir tavırla.

Muhafız ters ters baktı. "Nereden buldun sen bu general üniformasını evlat?" dedi.

İspanyol-Amerikan Savaşı gazisi Benjamin'in gözlerinde kıvılcımlar çaktı ama heyhat, sesi pek ince çıktı.

"Asker, hazır ol!" diye gürlemeye çalıştı, sonra nefes almak için durdu – ama birden muhafızın topuklarını birbirine vurup silahını önünde dik tutarak hazır ola geçtiğini gördü. Benjamin gururla gülümsemesini gizlemeye çalışıyordu, ama çevresine baktığında gülümsemesi silindi. İtaate yol açan kişi kendisi değil, at üstünde onlara doğru yaklaşan heybetli bir topçu albayıydı.

"Albay!" diye seslendi ince sesiyle.

Albay yanına geldi, dizginleri çekti ve soğukkanlılıkla ama biraz da şaşarak ona baktı. "Sen kimin oğlusun bakalım?" dedi sevecen bir sesle.

"Ben şimdi sana kimin oğlu olduğumu gösteririm!" dedi Benjamin öfkeden titreyen sesiyle. "Derhal in şu attan!"

Albay kahkahayı patlattı.

"Sen mi bineceksin yoksa, General?"

"Al!" diye haykırdı Benjamin umutsuzca. "Oku şunu." Görev emrini albaya uzattı.

Albay emri okuyunca gözleri yuvalarından dışarı uğradı.

"Nereden buldun sen bunu?" dedi, evrakı kendi cebine koyarken.

"Çok yakında anlayacağın üzere, devlet tarafından verildi!"

"Sen gel bakalım benimle," dedi albay yüzünde tuhaf bir ifadeyle. "Karargâha gidip bu meseleyi şöyle enine boyuna bir konuşalım. Haydi."

Albay dönüp atını yavaşça karargâha doğru sürdü. Benjamin'in mümkün olduğunca istifini bozmadan onu takip etmekten başka yapabileceği bir şey yoktu – ama bu arada ondan çok acı bir intikam alacağına da yeminler ediyordu içinden.

F. Scott Fitzgerald

Fakat intikamını alamadı. İki gün sonra oğlu Roscoe alelacele çıkılmış bir yolculuk sebebiyle öfkeden kudurmuş bir halde Baltimore'dan geldi, hüngür hüngür ağlayan üniformasız generali eve geri götürdü.

11

1920'de Roscoe Button'ın ilk çocuğu doğdu. Gelgelelim, yapılan kutlamalar sırasında, on yaşlarında gibi duran, evin etrafında kurşun askerler ve minyatür bir sirkle oynayan minik pasaklı çocuğun aslında bebeğin özbeöz büyükbabası olduğunu dile getirme gereğini kimse duymadı.

Canlı ve neşeli yüzü zaman zaman hüzünle gölgelenen küçük çocuktan kimse nefret etmiyordu, ama Roscoe Button için onun varlığı tam bir işkence kaynağıydı. Roscoe kendi kuşağının deyişiyle bu meseleyi "verimli" bulmuyordu. Ona göre, babası altmış yaşında görünmeyi reddetmiş, yani –Roscoe'nun en sevdiği ifadeyle– "tam bir erkek adam" gibi davranmak yerine tuhaf ve sapıkça bir yola girmişti. Aslına bakılırsa, konuyu yarım saat kadar bir süre düşünmeye kalktığında delirecek gibi oluyordu. Roscoe "girişken kişilerin" genç kaldığını kabul edebilirdi, ama artık bu kadarı... verimsizdi. Roscoe'nun bakışı bu kadarla sınırlıydı işte.

Beş yıl sonra Roscoe'nun minik oğlu, aynı dadının gözetiminde küçük Benjamin'le çocuk oyunları oynayacak kadar büyümüştü. Roscoe onları aynı gün anaokuluna götürüyordu. Benjamin ince renkli kâğıt şeritleriyle oyna-

manın, onlarla kedi merdiveni, zincir ya da garip ve güzel tasarımlar yapmanın dünyanın en büyüleyici oyunu olduğunu düşünüyordu. Bir seferinde yaramazlık yaptı ve köşede beklemesi söylendi –o zaman ağladı– ama genellikle neşeli bir odada keyifli anlar yaşıyorlar, pencereden içeriye gün ışığı vuruyor, Bayan Bailey'nin sevecen eli zaman zaman onun dağınık saçlarının üstünde dolaşıyordu.

Roscoe'nun oğlu ertesi yıl birinci sınıfa geçti, ama Benjamin anaokulunda kaldı. Orada çok mutluydu. Kimi zaman diğer çocuklar büyüdüklerinde ne olacaklarından bahsettiklerinde, Benjamin'in minik yüzünden bir gölge geçiyor, bu hayalleri asla paylaşamayacağını çocuk aklıyla da olsa hatırlıyordu.

Pek bir şey değişmeden günler günleri kovaladı. Anaokuluna üçüncü yıl da gönderildi, ama parlak kâğıt şeritlerin ne işe yaradığını bile anlayamayacak kadar küçüktü artık. Diğer çocukların yanında küçük kaldığı için ağlıyor, onlardan korkuyordu. Öğretmen onunla konuşmayı denedi, ama Benjamin anlamak için büyük bir gayret sarf etmesine rağmen hiçbir şey anlamadı.

Anaokulundan alındı. Asla ütüsüz bırakmadığı damalı bir elbise giyen dadısı Nana minik dünyasının merkezine yerleşti. Hava güzel olursa parkta yürüyüşe çıkıyorlardı. Nana kocaman gri bir canavarı işaret ederek "fil" diyordu, Benjamin de ondan sonra tekrar ediyordu. Geceleyin yatağına yatırılmak üzere pijaması giydirilirken de "til, til til," diye haykırmaya devam ediyordu. Bazen Nana onun yatakta zıplamasına izin veriyordu. Bu çok eğlenceliydi, çünkü doğru şekilde oturarak düşersen yatağın yayları seni tekrar ayağa kaldırıyordu. Ayrıca zıplarken "Ah" yaparsan sesin de çok komik bir şekilde dalgalanıyordu.

Şapkalıktaki büyük bastonu alıp sandalyelere ve masalara hücum ederek "Vur, vur vur" diye bağırmayı çok seviyordu. Evde misafir varsa yaşlı kadınlar ona gereğinden fazla ilgi gösterince şaşkınlık ve ilgiyle bakakalıyordu. Genç hanımlar onu öpmeye kalkınca da biraz sıkılganca boyun eğiyordu. Uzun gün beş gibi sona erdiğinde Nana onu üst kata çıkarıyor, bir yulaf kepeği ile başka lezzetli ve yumuşak yiyecekler yediriyordu.

Çocukça uykularında rahatsız edici hatıralar yoktu, üniversitedeki cesur günlerine, pek çok kızın kalbini pır pır ettirdiği pırıltılı zamanlarına ilişkin hiçbir şey kalmamıştı zihninde. Onun için artık sadece karyolasının beyaz ve güvenli duvarları, Nana, zaman zaman onu görmeye gelen bir adam, bir de alacakaranlıkta uyumasından hemen önce Nana'nın işaret edip "güneş" dediği kocaman turuncu bir top vardı. Güneş battığında Benjamin'in gözleri kapanmaya başlıyordu – düş görmüyordu, hiçbir rüya kaçırmıyordu rahatını.

Geçmişi... San Juan Tepesi'ne doğru askerlerinin başında vahşice hücuma kalkışı; âşık olduğu genç Hildegarde uğruna kalabalık şehirde yaz akşamları geç saatlere kadar çalıştığı ilk evlilik yılları; Monroe Sokağı'ndaki eski kasvetli Button konağında büyükbabasıyla birlikte oturup tütün içtikleri daha eski günler... tüm bunlar kayıp düşler gibi silinip gitmişti zihninden. Sanki hiç yaşanmamışlardı.

Hatırlamıyordu onları. Bir önceki karnını doyuruşunda sütün ılık mı yoksa soğuk mu olduğunu ya da günlerin nasıl geçtiğini de hatırlayamıyordu – sadece karyolasını ve Nana'nın tanıdık varlığını biliyordu. Ondan sonra hiçbir şey hatırlamaz oldu. Karnı acıktığı zaman ağlıyordu – hepsi bu kadardı. Günler geceler boyu sadece nefes alıyor, yukarıda bir yerlerden gelen tatlı mırıltıları pek az duyabi-

liyor, kokuları çok az ayırt edebiliyor, ışığı ve karanlığı bile zar zor algılıyordu.

Sonra her şey karardı; beyaz karyola ve yukarıda hareket eden bulanık yüzler, ılık sütün o güzel tadı... hepsi zihninden silinip gitti.

Modern Klasikler Dizisi - 147

Yaşlı bir adam olarak dünyaya gelip zamanla gençleşme fikri F. Scott Fitzgerald'ı büyülüyordu. Yazarın iki yıl boyunca zihninde evirip çevirdikten sonra 1922 yılında yazdığı *Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi*'ni Mark Twain'in şu sözü esinlemişti: "Hayatın en iyi kısmının başta, en kötü kısmının da sonda olması ne yazık."

Fitzgerald bu en bilinen hikâyesinde 1860 yılında yaşlı bir adam olarak doğup giderek gençleşen Benjamin Button'ın hayatını anlatır. Benjamin Button yalnızca yaşlı bir adamın bedeniyle dünyaya gelmemiştir. 70'li yaşlarındaki bir adamın zihnine ve zevklerine de sahiptir. Gençleştikçe dirilen bedeniyle birlikte daha aktif bir hayata ve ilgi alanlarına kavuşur. Yazar yaşın insanın kimliği üzerindeki etkisine dikkat çeker. Yaşlanma üzerine yazılmış bu nükteli, fantastik hiciv, Hollywood'un da dikkatinden kaçmamış, 2008'de vizyona giren film uyarlaması büyük ilgi görmüştü.

FRANCIS SCOTT FITZGERALD (1896-1940): "Caz Çağı"nın ruhunu büyük bir başarıyla canlandıran Fitzgerald, Yitik Kuşak adıyla anılan yazarların önde gelenlerindendir. St. Paul Academy ve Newman School'dan sonra bir süre devam ettiği Princeton Üniversitesi'nde parlak bir öğrenci oldu. 1917'de orduya katıldı. İlk romanı *This Side of Paradise* (1920; Cennetin Bu Yakası) yazara büyük bir ün kazandırdı. Ardından, 1922'de yayımlanan *The Beautiful and Damned* (1922; Güzel ve Lanetli) adlı ikinci romanı yayımlandı. Fitzgerald bu arada 1918'de Alabama'da askerken tanışıp âşık olduğu Zelda Sayre ile evlendi. 1924'te Fransız Rivierası'na yerleşen çift kendilerini orada yaşayan bir grup Amerikalıdan oluşan bir çevrede buldular. Yazar *Tender is the Night* (1934; Kırılgandır Gece) adlı romanında bu çevreyi anlatır. Fitzgerald 1934'te Hollywood'u konu alan *The Last Tycoon* (Son Patron) adlı romanına başladı, ancak bu romanı bitiremeden kalp krizinden öldü.

